

**NUNATTA EQQARTUUSSISUUNEQARFIANI
EQQARTUUSSUTIP
ALLASSIMAFFIATA ASSILINEQARNERA**

**UDSKRIFT AF DOMBOGEN
FOR
GRØNLANDS LANDSRET**

Ulloq 21. februar 2019 Nunatta Eqqartuussisuuneqarfianit suliami

sul.no. K 214/18

(Eqqartuussisoqarfiup Kujalliup sul.no.
406/18)

Unnerluussisussaataasut
(J.nr. 5502-98680-00002-17)
illuatungeralugu
U
Inuusooq [...] 1946
(advokat Finn Meinel, Nuuk)

nalunaarutigineqarpoq imaattoq

E Q Q A R T U U S S U T:

Eqqartuussisoqarfiup eqqartuussutaa

Siullermik aalajangiisuuffiulluni Eqqartuussisoqarfik Kujalleq eqqartuussuteqarpoq ulloq 24. september 2018. Eqqartuussummi tamatumani unnerluutigineqartoq U suliffeqarfinit il.il. avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaat eqqarsaatigalugu immikkut ittumik akuerineqarsimanngitsunit mingutsitsinerup killilersimaneqarnissaa pillugu Nammin-ersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 35-mi, 30. august 1994-imeersumi § 6, imm. 1, naleqq. § 3, imm. 2, naleqq. imm. 1-imik pingasoriarluni unioqqutitsinermut pisuusutut isigineqarpoq.

Unnerluutigineqartoq eqqartuunneqarpoq kr. 3.000–inik akiligassinneqarluni.

Suliareqqitassanngortitsineq

Eqqartuussut taanna unnerluutigineqartumit nunatta eqqartuussisuuneqarfianut suliareqqitassanngortinneqarpoq. Suliaq nunatta eqqartuussisuuneqarfiani uppersaasiilluni suliareqqitassanngortitsinertut sularineqarpoq.

Piumasaqaatit

Unnerluussisussaataasunit piumasaqaatigineqarpoq eqqartuussisoqarfimmi unnerluussutaasimasoq malillugu eqqartuussuteqartoqassasoq aamma atuuttussanngortitsisoqassasoq.

Unnerluutigineqartoq U piumasaqaateqarpoq pinngitsuutitsisoqassasoq, taamaattoqarsinnaangippat sakkukillisaasoqassasoq.

Piffissaq suliap sularineqarneranut atorineqartoq

Suliaq nunatta eqqartuussisuuneqarfiani tiguneqarpoq ulloq 15. november 2018.

Nassuiaatit

Nunatta Eqqartuussisuuneqarfianut nassuiaateqarput unnerluutigineqartoq U aamma ilisimannittoq I.

U-p eqqartuussisoqarfiup eqqartuussisut suliaannik allassimaffianut nassuiaatigisimasani iluoornerarpaa ilassutitullu nassuiaavoq, aappanilu illu utoqqalinerminni najugassartik pisiarisimallugu. Allamik illoqarput angisuumik, kisianni illu pisiaraat nammineq taassuma saninnguani inunngornikuugami. Illu pisiarigamikku kiassaateqanngilaq, taamaattumik kissarsuummik pisisariaqarpoq. Taamaallaat qisuk akuerisaq qisuttuutigisarpaa. Kissarsuutip illoqarfimmi atugaanera nalinginnaasuvoq aamma Qaqortumi taamatut illumik kiassaasarneq nalinginnaasuvoq. Kissarsuut uunnatsinneqassaaq qisuk kisiviat atorlugu. Nammineq neqaarniatut ilinniarnikuvoq Nuummi pujoorivimmi aqutsisuunikuulluni, taamaattumik nalungilluinnarpaa qanoq kissarsuummik qisuttuisoqartartoq. Qisummik ikummateqarneq peqqissutsimut ajoqutaasanngilaq.

Kissarsuut atulertinnagu pujoorfik misissorpaa, ajornartorsiutitaqanngilarlu. Ullumikkut kissarsuuteqarput oliatortumik muteernimik. Naammagittaalliutinut pissutaasut tassaapput saniliniit inuttut malersuineq sinnganerlu, arlaleriarlunimi kommunalbestyrelsimut qinigaanikuvoq tamannalu pissutigalugu inunnit aalajangersimasunit sinngagineqartorujussuvoq. 75-inik ukioqarpoq peqqissutsimigullu suliamit matuminnga ajoquserneqarpoq.

I ilaatigut nassuiaavoq, Kommune Kujallermi miljøingeniøritut atorfeqarluni. Ilisimannittup uppersarpaa nammineq inerteqqut 19. april 2017-imeersoq sananikuullugu. Pineqartoq tassaavoq unnerluutigineqartip qisukunik ikuallaavimmiit aasimasaminik ikuallaasarnikuunera. Ilisimannittoq kingullermik nakkutilliarlorluni ornigukkami unnerluutigineqartup qisuit ikuallatani illumik eqqaaniittut tikkuarpai, taakkulu illup iluarsaaneqarneraneersoorpasippat. Eqqaamaqqissaanngilaa qangaanersoq, kisianni tamanna suliami allattugaani takuneqarsinnaavoq. Unnerluutigineqartoq arlaleriarlutik nassuiaanniarsarisarpaat qanoq eqqortumik ikuallaasoqartarnersoq, silaannaq peqqissutsimut ajoqutaasunik sananeqaateeraqalersinnaveersaartillugu.

Namminersorlutik Oqartussanut saaffiginnippoq paasitinneqarporlu inatsisit suut tamatumunnga atuuttuunersut, taannalu innersuussutigaa. Saniliusut allallu tipersuarmik pujumillu akornusersortissimasut naammagittaalliutaannik kommune tigusaqarpoq. Unnerluutigineqartoq arlaleriarlutik oqaluunniarsarisaralarpaat kissarsuut ajonartorsiutaanani ikummatissat ajonartorsiutaasut. Ilitsersuutitik naalakkumangimmagit, nammineq ilisimasaqarnerusorigami, naggataatigut inerteqqummik tunisariaqalerpaat.

Taamaallaat qisummik qanorluunniit suliarineqarsimangitsumik panertumik qisuttuinissaq inerteqqutaanngilaq. Kalaallit Nunaanni orpippassuaqanngilaq, taamaattumik qisuk akoqanngitsoq panertoq Danmarkimiit nunanilluunniit allaniit tikisinneqartarpoq. Ilisimannittup unnerluutigineqartup illua arlalialoriarluni saneqqunnikuuaa pujorlu takullugulu tipi naamani-kuuaa. Qisussat eqqortut atorlugit kukutsigaanni minutsit qulit siulliit ingerlanerini qisuk panertusunni pujorlu naamaneqartarput. Tamatuma kingorna tipaarutivittarpoq pujorlu akisuttunngortarluni. Unnerluutigineqartumi taamaattoqarsimanginneranut eqqortunik ikummasersorsimanginnera pissutaavoq. Tamatigut tipeqartuaannarnikuuvoq soorlulusooq ikummatissanik eqqunngitsunik atuinertut aamma qisuk akoqanngitsoq panertoq ikumatinneqarani. Assut tipeqartarpoq, ingerlaavartumik. Unnerluutigineqartoq puffattarpoq naveersillunilu, taamaattumik atorsinnaasumik oqaloqatigineqarsinnaanngilaq.

Inerteqquteqartoqartillugu pisarnertut suliaq suliarinikuuaat. Allakkanik nassiussaqarput unnerluutigineqartorlu ilitsersorlugu qisussat suut atussagai aamma qanoq eqqortumik kukutsissanersoq. Paasigamikku ippinnartut ingerlaannartut mianersoqqusummik tunivaat tusarniaavigereerlugulu inerteqqummik tunivaat. Ukiuni tallimani atorfeqareerluni aatsaat siullermeerluni kissarsuummik atuinissamut inerteqqutiliorpoq.

Innuttaasut arlallit allat kissarsuummik atuisarput. Ilisimannittoq sulianik uumatut ittunik allanik misigisaqarnikuunngilaq. Kiassariaaseq nalinnginnaannginnerpaaq tassaagunarpoq kissarsuut oliatortoq.

Nunatta Eqqartuussisuuneqarfiata tunngavilersuutaa inerniliineralu

Eqqartuussisoqarfiup pisuunermik naliliinera Nunatta Eqqartuussisuuneqarfiata isumaqatigaa, ilisimannittullu nassuiaateqarnerata kingorna naammattumik ilimanarnerulersinneqarsoraat unnerluutigineqartup qisussat inerteqqutaasut atorlugit kissarsuummik ikumatitsinermigut inerteqqutaasooq unioqqutissimagaa, saniliusunut saneqquttunullu allanut akornutaaqisumik peqqissutsimillu ajoqusiinissamut navianartorsiutaasumik.

Aammattaaq eqqartuussisoqarfimmit pineqaatissiissutaasimasooq Nunatta Eqqartuussisuuneqarfianit isumaqataaffigineqarpoq.

TAAMAATTUMIK EQQORTUUTINNEQARPOQ:

Eqqartuussisoqarfiup Kujalliup eqqartuussutaa 24. september 2018-imeersoq atuuttussanngortinneqarpoq.

Den 21. februar 2019 blev af Grønlands Landsret i sagen

sagl.nr. K 214/18

(Kujalleq Kredsrets sagl.nr.

406/18)

Anklagemyndigheden

(J.nr. 5502-98680-00002-17)

mod

T

Født den [...] 1946

(advokat Finn Meinel, Nuuk)

afsagt sålydende

D O M:

Kredsrettens dom

Dom i første instans blev afsagt af Kujalleq Kredsret den 24. september 2018. Ved dommen blev tiltalte T anset skyldig i overtrædelse af Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 35 af 30.

august 1994 om begrænsning af forurening fra virksomheder m.v., som ikke er særligt miljøgodkendt § 6, stk. 1, jf. § 3, stk. 2, jf. stk. 1, i 3 tilfælde.

Tiltalte blev idømt en bøde på 3.000 kr.

Anke

Denne dom er af tiltalte anket til landsretten. For landsretten har sagen været behandlet som bevisanke.

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået domfældelse i overensstemmelse med den for kredsretten rejste tiltale og stadfæstelse.

Tiltalte T har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Sagsbehandlingstid

Sagen er modtaget i landsretten den 15. november 2018.

Forklaringer

For landsretten har der været afgivet forklaring af tiltalte T og vidnet V.

T har vedstået sin forklaring til retsbog i kredsretten og forklaret supplerende, at ægtefællen og han købte huset til at bo i til deres alderdom. De har et stort hus et andet sted, men de købte huset, fordi han er født lige ved siden af. Der var ingen varmekilde i huset, da de købte det, så han var nødt til at købe en brændeovn. Han har kun brugt godkendt træ til at fyre op med. Brændeovn er almindelig brugt i byen, og det er almindeligt at varme sit hus op på den måde i Qaqortoq. Ovnene skal opvarmes med 100 % træ. Han er selv udlært slagter og har været leder af et røgeri i Nuuk, så han ved udmærket godt, hvordan man skal fyre op i en brændeovn. Det er ikke sundhedsskadeligt at fyre med træ.

Han undersøgte skorstenen, før de brugte brændeovnen, og der var ingen problemer. I dag har de et moderne oliefyr. Grunden til klagerne er personforfølgelse og misundelse fra naboerne, fordi han flere gange er blevet valgt til kommunalbestyrelsen, så nogle bestemte personer er meget misundelige på ham af den grund. Han er 75 år, og sagen har skadet hans helbred.

V har forklaret bl.a., at hun er ansat i Kujalleq Kommune som miljøingeniør. Vidnet bekræftede, at det er hende, der har udfærdiget forbuddet af 19. april 2017. Det handler om, at tiltalte havde brændt træaffald af, som han havde hentet fra forbrændingsanlægget. Sidste gang vidnet lavede et tilsynsbesøg, udpegede tiltalte træ ved siden af deres hus, som han brændte af, og som så ud til at stamme fra restaureringen af huset. Hun husker ikke præcis, hvornår det var, men det fremgår af hendes optegnelser i sagen. De har flere gange prøvet at forklare tiltalte, hvordan man brænder korrekt af, så man undgår sundhedsskadelige partikler i luften.

Hun henvendte sig til Selvstyret og fik at vide, hvilken lovgivning, der gælder for området og har henvist hertil. Kommunen modtog klager både fra naboer og fra andre, der havde oplevet voldsomme lugt- og røggener. De havde forgæves forsøgt at tale tiltalte til rette flere gange om, at det ikke var brændeovnen, men det brænde, han fyrede med, der var problemet. De blev nødt til at give ham forbuddet til sidst, når han ikke ville rette sig efter deres vejledning, fordi han mente at vide bedre.

Det er kun lovligt at fyre med rent, tørt træ og ikke træ, der er behandlet på nogen måde. Der er ingen skove i Grønland, så rent tørt træ skal importeres fra Danmark eller andre lande. Vidnet har også været ude forbi tiltaltes hus et par gange og set røgen og mærket lugten. Ved optænding med korrekt brænde, vil der i de første 10 minutter været en lugt af rent tørt træ og røg. Herefter går lugten helt væk, og røgen bliver klar. Når det ikke sket hos tiltalte, er det fordi, han ikke har fyret korrekt op. Hos ham har det altid lugtet som om, der blev brugt forkert brændsel, og at det ikke var rent, tørt træ, der blev brændt af. Det var en meget ubehagelig lugt, der blev ved. Tiltalte blev meget hidsig og skældte ud, så det var ikke muligt at føre en brugbar dialog med ham.

De har behandlet sagen, som de plejer ved forbud. De har sendt et brev og vejledt tiltalte om, hvad han skulle fyre med, og hvordan han tændte korrekt op. Da de konstaterede, at generne blev ved, gav de ham et advarsel og derefter et forbud efter forudgående partshøring. Det er første gang, hun har udstedt et forbud mod anvendelse af brændeovn i sin 5-årige ansættelsesperiode.

Der er flere andre borgere, der bruger brændeovne. Vidnet har ikke oplevet andre tilsvarende sager. Den mindst almindelige opvarmningsform er vist oliefyr.

Landsrettens begrundelse og resultat

Landsretten er enig i kredsrettens skyldvurdering og finder det efter vidneforklaringen tilstrækkelig sandsynliggjort, at tiltalte har overtrådt forbuddet gentagne gange ved at fyre op i

brændeovnen med ulovlige brændselskilder til stor gene og med fare for sundhedsskade for naboer og andre forbipasserende til følge.

Landsretten tiltræder endvidere den af kredsretten udmålte foranstaltning.

THI KENDES FOR RET:

Kujalleq Kredsrets dom af 24. september 2018 stadfæstes.

Helle Jardorf